

ชื่อวิทยานิพนธ์ : บทบาทการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของข้าราชการกองพลทหารราบที่ ๔

ชื่อผู้วิจัย : จำสืบทรีนิยมศักดิ์ กว้างตระกูล

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูสิริรัตนานุวัตร,รศ.,ป.ธ.๕,พธ.บ.(ภาษาอังกฤษ),พธ.ม.(ปรัชญา),
Ph.D.(Philosophy)

: พระครูพิพิธจารุธรรม, น.ธ.เอก,พธ.บ. (ปรัชญา),กศ.ม. (จิตวิทยา),
ศน.ด.(พุทธศาสนศึกษา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของข้าราชการกองพลทหารราบที่ ๔ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของข้าราชการกองพลทหารราบที่ ๔ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ข้าราชการกองพลทหารราบที่ ๔ ที่ปฏิบัติงานภายในค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่มีหลักฐานตามทะเบียนบ้าน ระบุนับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๑๖๙ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation S.D.) ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่า (t-test) สำหรับตัวแปรที่มี ๒ ค่า และทดสอบค่าเอฟ (F-test) หรือความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) สำหรับตัวแปรที่มี ๓ ค่าขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างก็จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างหลายคู่ โดยวิธีหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามโดย ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายทั้งหมดไม่มีเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐๐ ยศทางราชการ ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยศ สิบตรี - สิบเอก คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๒๐ วุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่การศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๑๐ สถานที่พักอาศัยปัจจุบัน ส่วนใหญ่พักอาศัยบ้านพักของทางราชการ คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๐

การเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาของข้าราชการกองพลทหารราบที่ ๔ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๙๘ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้าราชการกองพลทหารราบที่ ๔ เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มากที่สุด คือ เวียนเทียนวันสำคัญ

ทางพระพุทธศาสนา วันวิสาขบูชา มาฆบูชา อาสาฬหบูชา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ และเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา น้อยที่สุด คือ รักษาศีล ๘ ในวันพระ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๒๕

การมีส่วนร่วมในการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถานของข้าราชการกองพลทหารราบที่ ๔ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๕๘ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้าราชการกองพลทหารราบ ที่ ๔ มีส่วนร่วมในการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน มากที่สุด คือ การบริจาคเงินซ่อมสร้างเสนาสนะภายในวัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๖ และมีส่วนร่วมในการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน น้อยที่สุด คือ ทำความสะอาด เมารุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๒๕

การปฏิบัติตนตามแนวทางพระพุทธศาสนาของข้าราชการกองพลทหารราบที่ ๔ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๐ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้าราชการกองพลทหารราบที่ ๔ มีการปฏิบัติตนตามแนวทางพระพุทธศาสนา มากที่สุด คือ เวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๕ และมีการปฏิบัติตนตามแนวทางพระพุทธศาสนา น้อยที่สุด คือ วิปัสสนากรรมฐาน นั่งสมาธิทุกวัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๒๕

Thesis Title : The Roles of Promotion to Buddhism for the Military
Officials Region of the 4th Infantry Brigade

Researcher : Sergeant First Class Niyomsak Kwangtrakul

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

- : Phrakru Sirirattananuwat, Assoc. Prof., Pali V, B.A. (English),
M.A. (Philosophy), Ph.D. (Philosophy)
- : Phrakru Phiphitjarudham, B.A.(Philosophy),M.A.(Psychology),
Ph.D. (Buddhist Studies)

Date of Graduation : February 23, 2015

Abstract

The purpose of this research was study the Role of Support Religious Brigade, 4th Infantry and comparison the opinions about support region of the 4th Infantry. The population in this study was the 4th Infantry Brigade officials who work within the camp of King Naresuan and were identified 169 Buddhists by house registration. The instrument utilized was questionnaire collection by the researcher. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypotheses were tested by t-test for the variation ranking in 2, and f-test or one way ANOVA for the ranking in 3 onwards when finding the differences in pair comparison at the least significant difference (LSD).

Findings of the research were as follows: The status of all the respondents is male of 100 %. 32% of them were 31-40 years. 43.20% of the military ranks of respondents were Lance Corporal – Sergeant. They had educational qualification is a bachelor's degree or equivalent accounted for 48.10%. Today, they live in public housing of 63.30%.

Level of participation in the important Buddhist religious day of the 4th Infantry Brigade officers was medium that it had an average cost of 2.98. The most participation of them was Visakha Buja Day, Makha Buja Day and Makha Buja Day,

with an average cost of 3.85. The Practice of the 8 Buddhist Precepts is the least popular activity which was at 2.25 Of the average.

The level of participation in the restoration of region of the 4th Infantry Brigade officers was medium with an average of 2.58. Donation to temple is the most participated which was at 3.36 Of the average. Cleansing of Meru was the least popular activity at 2.25 of the average.

The level in acting according to the principles of Buddhism of region of the 4th Infantry Brigade officials was medium with an average of 3.10. Light waving rite in the important Buddhist religious day was the most participated activity which was at 3.75 of the average. Vipassana Meditation and Daily Meditation were the least participated activity with an average of 2.25.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ประกอบด้วย ๑. พระครูสิริรัตนานุวัตร,รศ.ดร. และ ๒. พระครูพิพิธจารุธรรม,ดร. ที่กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหาละเอียดถี่ถ้วน ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งและเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยรวมทั้งช่วยแนะนำแก้ไขให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิพัทธ์ วิศิษฎ์ใจงาม รองศาสตราจารย์ บุญรักษ์ ตันตย์เจริญรัตน์ ดร.วิรัตน์ ภูทองเงิน ท่านทั้งสามได้กรุณารับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไข อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยและขอขอบคุณ คุณภูวเดช สันทับศาล เจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตศึกษา ที่ช่วยตรวจแก้ไขรูปแบบวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย

ขอขอบคุณประธานคณะกรรมการและคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ทุก รูป/ท่าน ที่ได้ตรวจสอบเนื้อหา ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะอย่างเป็นระบบ เพื่อทบทวนแก้ไขส่วนที่บกพร่อง ทำให้งานวิจัยสำเร็จเสร็จลงอย่างสมบูรณ์ ขอขอบคุณ เพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาพระพุทธศาสนาทุกท่านที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ จนเป็นผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช ที่ประสิทธิ์ประสาทถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณ พลตรีนพพร เรือนจันทร์ ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๔ ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และข้าราชการทหารกองพลทหารราบที่ ๔ ทุกนายที่กรุณาให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และขอบคุณเจ้าหน้าที่และบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์ พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

งานวิจัยแม้จะมีชื่อผู้วิจัยเพียงหนึ่ง แต่ในการดำเนินงานต้องอาศัยผู้ให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาหรือแม้แต่ให้กำลังใจ จำนวนมาก ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถระบุชื่อในกิตติกรรมประกาศได้ทั้งหมด ขอให้ท่านได้ทราบว่า ผู้วิจัยขอขอบคุณ และขอสำนึกในน้ำใจอันงดงามของท่านไว้ในความทรงจำ ตลอดไป และด้วยผลบุญแห่งคุณความดีใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยในครั้งนี้ ขอน้อมถวายเป็นพุทธบูชาแด่พระรัตนตรัย กล่าวคือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ บุญกุศลที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ขอเป็นปัจจัยให้บิดามารดา คุณครูบาอาจารย์ ตลอดจนมิตรสหาย หรือผู้มีอุปการะต่อผู้วิจัย จงมีแต่ความสุข ความเจริญ คิดหวังสิ่งใดขอให้สมปรารถนาโดยทั่วกัน

จำสืบทรีนิยมศักดิ์ กว้างตระกูล

๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ณ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๖
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ ประวัติและสภาพการณ์กองพลทหารราบที่ ๔	๗
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทหาร	๑๒
๒.๓ แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท	๑๘
๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรม	๑๙
๒.๕ เอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๐
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๖๙
๓.๑ ตัวแปรในการวิจัย	๖๙
๓.๒ รูปแบบการวิจัย	๗๐
๓.๓ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๗๐
๓.๔ เครื่องมือในการวิจัย	๗๐
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๑
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๒

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๔
๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๔
๔.๒ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทการส่งเสริม พระพุทธศาสนาของข้าราชการกองพลทหารราบที่ ๔	๗๖
๔.๓ การเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	๗๖
๔.๔ การมีส่วนร่วมในการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน	๗๗
๔.๕ การปฏิบัติตนตามแนวทางพระพุทธศาสนา	๗๘
๔.๖ ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมพระพุทธศาสนา	๗๙
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๘๑
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๘๑
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๘๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๘๓
บรรณานุกรม	๘๕
ภาคผนวก	๘๙
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	๙๐
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๙๔
ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	๙๖
ประวัติผู้วิจัย	๑๐๑

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ ๑ จำนวน และคำร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๕
ตารางที่ ๒ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของข้าราชการกองพลทหารราบที่ ๔ โดยรวมทั้ง ๓ รายด้าน	๗๖
ตารางที่ ๓ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (รายด้านที่ ๑)	๗๗
ตารางที่ ๔ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน (รายด้านที่ ๒)	๗๘
ตารางที่ ๕ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติตนตามแนวทางพระพุทธศาสนา (รายด้านที่ ๓)	๗๙

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ใช้คัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช ๒๕๓๙ โดยเรียงลำดับ คัมภีร์ ดังนี้

ก. คำย่อกัมภีร์พระไตรปิฎก

พระวินัยปิฎก

	เล่ม	คำย่อ	ชื่อคัมภีร์
๑	วิ.ม. (ไทย)	= วินัยปิฎก	มหาวรรค (ภาษาไทย)
๒	วิ.ม.หา. (ไทย)	= วินัยปิฎก	มหาวรรค (ภาษาไทย)
๖	วิ.จุ. (ไทย)	= วินัยปิฎก	จุฬวรรค (ภาษาไทย)
๗	วิ.จุ.พ. (ไทย)	= วินัยปิฎก	จุฬวรรค (ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

	เล่ม	คำย่อ	ชื่อคัมภีร์
๑๑	ที.ปา. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ภาษาไทย)
๑๓	ม.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์ (ภาษาไทย)
๑๔	ม.อุ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์ (ภาษาไทย)
๒๕	ขุ.ธ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย ธรรมบท (ภาษาไทย)

คำชี้แจงการใช้หมายเลขในคัมภีร์พระไตรปิฎก

การใช้หมายเลขย่อในคัมภีร์พระไตรปิฎกในวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะแจ้ง เล่มที่/ข้อที่/หน้าที่ ดังตัวอย่าง ขุ.เปต. (ไทย) ๒๖/๑๑๓/๑๖๗ หมายถึง พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย เปตวัตถุ (ภาษาไทย) เล่มที่ ๒๖ ข้อที่ ๑๑๓ หน้า ๑๖๗